

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
POSTFAȚĂ	8
PROLEGOMENE	13
I. Perspectiva constructivistă asupra culturii juridice comparatiste.....	13
II. Izvoarele formale de drept civil european și conceptul juridic de donație	15
III. Donația ca fapt cultural și obiect al reglementării juridice sub specie comparationis	21
III.1. Ipostaze ale darului	21
1.1. Act juridic gratuit, fapt cultural obligatoriu	21
1.2. Regulile implicite ale limbajului darului și traducerea explicită juridică	23
1.3. Darul ca fapt cultural individual și colectiv	29
III.2. Corespondența darului ca fapt cultural în drept.....	32
CAPITOLUL I	
DIMENSIUNEA DIACRONICĂ A DONAȚIEI CA FAPT ȘI ACT DE DREPT PRIVAT	35
<i>Secțiunea I. Fondul noțiunii europene a donației</i>	35
§.1. Donația în cultura greacă veche	35
1.1. Darul în perioada arhaică greacă	35
1.2. Darul în perioada clasică și elenistică	36
§.2. Donația în dreptul roman și în cultura romană.....	38
2.1. Funcții ale darului individual și colectiv în cultura romană	38
2.2. Darul și donația în dreptul roman.....	41
2.2.1. Schimbul de daruri arhaic distilat în dreptul roman	42
2.2.2. Donația în dreptul vechi și în cel clasic	44
2.2.2.1. Donația prin modurile derivate convenționale de dobândire a proprietății.....	45
2.2.2.2. Donația realizată prin contractele solemne	46
2.2.3. Donația în dreptul postclasic.....	46
2.2.3.1. Recunoașterea pactului de donație	46
2.2.3.2. Stipulația pentru altul – excepție de la principiul res inter alios acta.....	47
2.2.3.3. Dota și donația ante nuptias	48
2.2.3.4. Donațiile între soți	49
2.2.3.5. Iertarea de datorie	51
2.2.4. Limitarea donațiilor prin lege.....	52
§.3. Creștinismul și conceptul de donație	54
3.1. Noile forme ale darului introduse de creștinism	54
3.1.1. Idealul darului gratuit.....	55
3.1.1.1. Eulogia în Bizanțul timpuriu	55
3.1.1.2. Donațiile către Biserică și pia voluntatis în dreptul canonic	57
3.1.2. Darul caritabil și cel filantropic	59
3.1.2.1. Darul caritabil introdus de creștinism în opoziție cu darurile publice antice.....	59
3.1.2.2. Filantropia contemporană	60
3.2. Reforma și conturarea lui homo economicus	62
<i>Secțiunea a II-a. Genealogia conceptului european modern de donație</i>	64
§.1. Donația din perspectiva antropologiei culturale	64
1.1. Darul în culturile primitive non-europene	64
1.2. Darul în discursul antropologiei asupra Celuilalt	67
1.2.1. Absența darului din discursul sociologic al secolului al XIX-lea	67

1.2.2. Avataruri ale Celuilalt – de la Sălbaticul non-uman la Primitivul universal.....	69
1.2.3. Schimbul de daruri ca practică simbolică a Celuilalt.....	73
1.3. De la Celălalt la Sinele european – homo economicus și homo donans	76
1.3.1. Homo economicus și darul asimetric – construcții europene.....	76
1.3.2. Relativismul cultural, înțelegerea Celuilalt și redescoperirea darului	80
1.3.3. Implicații culturale europene asupra darului în societățile contemporane	84
§.2. Darul și donația dintr-o perspectivă socio-economică în cultura europeană contemporană.....	88
2.1. Forme ale darului în sfera privată a familiei și filiei	88
2.2. Darul și gratuitatea în economiile moderne.....	92
 CAPITOLUL II	
DONAȚIA ÎN DREPTUL FRANCEZ ȘI ÎN CEL ROMÂNESC	96
<i>Secțiunea I. Particularități istorice ale donației în dreptul francez și în cel românesc</i>	<i>96</i>
§.1. Donația în istoria dreptului francez	96
1.1. Receptarea dreptului roman în Antichitate.....	96
1.2. Donația în dreptul anterior Codului civil napoleonian.....	97
1.2.1. Cutumă și lege scrisă în Vechiul drept francez.....	97
1.2.1.1. Lex Burgundionum, Lex Gundobada, Breviarium Alaricianum și Lex Visigothorum – donația în cutumele romanizate franceze.....	97
1.2.1.2. L'ordonnance sur les donations, 1731 – un regim unic aplicat donațiilor în pays de droit écrit, pays du coutume	102
1.2.2. Donația în Dreptul intermediar	104
§.2. Donația în istoria dreptului românesc.....	106
2.1. Donația în perioada Antichității dacice și daco-romane.....	106
2.2. Donația în dreptul românesc anterior Codului civil din 1865	109
2.2.1. Obicei și lege scrisă privind donația în perioada medievală.....	109
2.2.2. Primele reglementări civile ale donației	111
2.3. Donația sub imperiul Codului civil din 1865	115
<i>Secțiunea a II-a. Contractul de donație în dreptul francez și în cel românesc</i>	<i>116</i>
§.1. Noțiunea, caracterele juridice, interpretarea și delimitarea contractului de donație	116
1.1. Noțiunea de contract de donație	116
1.2. Caracterele juridice ale contractului de donație	117
1.2.1. Caracterul unilateral	117
1.2.2. Caracterul gratuit	118
1.2.2.1. Donația ca liberalitate	118
1.2.2.2. Atenuarea caracterului gratuit – donația cu sarcini	120
1.2.3. Caracterul comutativ	121
1.2.4. Caracterul solemn	121
1.2.5. Caracterul translativ de proprietate.....	122
1.2.6. Caracterul irevocabil	123
1.3. Interpretarea și delimitarea contractului de donație	123
§.2. Condițiile de validitate ale contractului de donație.....	125
2.1. Condiții de fond ale contractului de donație	125
2.1.1. Capacitatea juridică	125
2.1.1.1. Regula generală și excepția incapacității.....	125
2.1.1.2. Momentul în care trebuie să existe capacitatea	126
2.1.1.3. Incapacități de a dispune prin donații	128
2.1.1.3.1. Incapacități rezultând din dispozițiile Codului civil francez și din cele ale Codului civil român.....	128
2.1.1.3.1.1. Minorul	128
2.1.1.3.1.2. Interzisul judecătoresc – majorul aflat sub protecție.....	131
2.1.1.3.2. Incapacități rezultând din legi speciale.....	131

2.1.1.3.2.1. Debitorii vizați de Legea nr. 85/2014 privind procedura insolvenței	132
2.1.1.3.2.2. Persoanele juridice vizate de Legea nr. 334/2006	132
2.1.1.4. Incapacități de a primi donații	132
2.1.1.4.1. Persoanele fizice neconcepute	132
2.1.1.4.2. Minorul	133
2.1.1.4.3. Interzisul judecătoresc – majorul sub protecție	134
2.1.1.4.4. Persoanele juridice – persoanele morale	135
2.1.1.4.5. Medicii, farmaciștii, preoții și alte persoane asimilate	135
2.1.1.4.6. Reprezentantul sau ocrotitorul legal – tutorele	137
2.1.2. Consimțământul	137
2.1.2.1. Existența consimțământului	138
2.1.2.2. Calitatea consimțământului	140
2.1.2.2.1. Eroarea	140
2.1.2.2.2. Dolul	141
2.1.2.2.3. Violența	143
2.1.3. Cauza	143
2.1.3.1. Noțiune și evoluție în dreptul francez	143
2.1.3.2. Cauza donației	145
2.1.4. Obiectul	147
2.1.4.1. Condiții pentru valabilitatea obiectului	147
2.1.4.2. Donația bunurilor viitoare și a bunurilor altuia	148
2.1.4.3. Donația bunurilor eventuale – les biens à venir	150
2.2. Condiții de formă ale contractului de donație	150
2.2.1. Solemnitatea donației – evoluție și justificări	150
2.2.2. Încheierea donației între persoane prezente	153
2.2.3. Încheierea donației între persoane absente	154
2.2.4. Actul estimativ	155
§.3. Principiul irevocabilității speciale a donației	156
3.1. Origine, noțiune și justificări	156
3.2. Clauze incompatibile și clauze compatibile cu principiul irevocabilității donației	158
3.2.1. Clauze incompatibile	158
3.2.1.1. Clauze care stipulează condiții potestative	158
3.2.1.2. Clauze care stipulează plata datoriilor viitoare ale donatorului	159
3.2.1.3. Clauza care conferă donatorului dreptul de a denunța unilateral contractul	159
3.2.1.4. Clauza prin care donatorul își rezervă dreptul de a dispune de bunul donat	159
3.2.2. Clauze compatibile	160
3.2.2.1. Clauze care stipulează un termen sau o condiție cazuală sau mixtă sau plata datoriilor prezente	160
3.2.2.2. Clauza de reînțoarcere a bunului donat	160
3.2.2.3. Clauza prin care se rezervă uzufructul asupra bunului donat și dubla donație în uzufruct și nuda proprietate	162
3.2.2.4. Clauzele privind donațiile alternative și cele facultative	164
3.2.2.5. Clauza de inalienabilitate	165
3.3. Excepții de la irevocabilitatea donației	165
3.3.1. Regimul donațiilor matrimoniale	165
3.3.1.1. Donațiile propter nuptias, făcute prin convenție matrimonială	166
3.3.1.1.1. Donațiile făcute de un terț prin convenție matrimonială	166
3.3.1.1.2. Donațiile făcute de viitorii soți prin convenție matrimonială	167
3.3.1.2. Donațiile între soți în timpul căsătoriei	168
3.3.2. Cauzele legale de revocare a donației	170
3.3.2.1. Revocarea pentru neexecutarea sarcinilor	170

3.3.2.1.1. Condiții privind neexecutarea sarcinii.....	171
3.3.2.1.2. Acțiunea în revocare pentru neexecutarea sarcinii	173
3.3.2.1.3. Efectele revocării.....	175
3.3.2.2. Revocarea pentru ingratitude	176
3.3.2.2.1. Fundamentele revocării pentru ingratitude	176
3.3.2.2.2. Cazurile de ingratitude	179
3.3.2.2.3. Acțiunea în revocare pentru ingratitude	181
3.3.2.2.4. Efectele revocării pentru ingratitude.....	182
3.3.2.3. Revocarea pentru surveniență de copil în dreptul francez	182
§.4. Efectele contractului de donație.....	184
4.1. Efectele între părți	184
4.1.1. Obligațiile donatorului.....	184
4.1.2. Obligațiile donatarului	185
4.2. Efectele față de terți	185
§.5. Donații atipice.....	186
5.1. Raportul dintre regulă și excepție – câmpul donațiilor atipice	186
5.2. Darurile manuale.....	189
5.2.1. Noțiune, evoluție, justificări	189
5.2.2. Condiții de validitate	191
5.2.2.1. Tradițiunea sau remiterea bunului	191
5.2.2.2. Obiectul darului manual.....	193
5.2.2.2.1. Darurile manuale obișnuite.....	193
5.2.2.2.2. Quasi-darurile manuale	194
5.2.2.3. Acordul de voință.....	196
5.2.3. Proba darului manual.....	197
5.3. Donațiile simulate	199
5.3.1. Donațiile deghizate.....	199
5.3.1.1. Operațiunea, justificarea și condițiile donației deghizate.....	199
5.3.1.2. Acte aparente în cazul donațiilor deghizate.....	202
5.3.2. Donațiile prin interpunere de persoane	204
5.4. Donațiile indirecte	205
5.4.1. Noțiune, evoluție, justificări	205
5.4.2. Acte prin care se realizează donații indirecte	206
5.4.2.1. Acte dezechilibrate	206
5.4.2.2. Acte neutre.....	207

CAPITOLUL III

DONAȚIA ÎN DREPTUL ENGLEZ ȘI ÎN CEL AMERICAN	209
--	-----

<i>Secțiunea I. Noțiunea și elementele esențiale ale donației în common law</i>	209
---	-----

§.1. Noțiunea de donație.....	209
§.2. Elementele esențiale ale donației	210
2.1. Elementul inter vivos.....	210
2.1.1. Delimitarea donațiilor inter vivos	210
2.1.2. Donatio mortis causa ca donație inter vivos	211
2.1.2.1. Noțiune și condiții.....	211
2.1.2.2. Efectele donației mortis causa în dreptul englez și în cel american.....	212
2.2. Elementul de gratuitate – without consideration	213
2.2.1. Delimitarea noțiunii de donație de cea de contract – consideration doctrine.....	213
2.2.2. Nominal consideration în dreptul englez	215
2.2.3. Pretense doctrine în dreptul american.....	216
2.3. Elementul subiectiv – donative intent	217
2.4. Elementul obiectiv – obiectul donației	218

2.4.1. Delimitarea donației de alte acorduri gratuite în common law	218
2.4.2. Obiectul donației în dreptul englez	219
2.4.3. Obiectul donației în dreptul american	220
<i>Secțiunea a II-a. Condiții de validitate și forme de realizare a donației</i>	220
§.1. Capacitatea	220
1.1. Incapacități de a da	220
1.1.1. Minorul	220
1.1.2. Persoanele puse sub protecție	221
1.1.3. Persoanele juridice	222
1.1.3.1. Companiile din dreptul englez	222
1.1.3.2. Corporațiile din dreptul american	223
1.2. Incapacități de a primi	224
1.2.1. Copilul nenăscut	224
1.2.2. Minorul	225
1.2.3. Persoanele juridice	225
1.2.3.1. Companiile din dreptul englez	225
1.2.3.2. Corporațiile din dreptul american	226
1.2.4. Persoane prezumate a-l influența pe donator – presumed undue influence	226
1.2.4.1. Incapabili de a primi în dreptul englez: medici, preoți, avocați și persoane asimilate, tutori și reprezentanți legali	226
1.2.4.2. Incapabili de a primi în dreptul american	227
§.2. Consimțământul	228
2.1. Vicii de consimțământ	228
2.2. Eroarea – mistake	229
2.3. Influențarea donatorului și dolul – undue influence și fraud	229
2.3.1. Actual undue influence în dreptul englez	229
2.3.2. Undue influence și fraud în dreptul american	231
2.4. Violența – duress	232
§.3. Moduri de realizare a donațiilor	232
3.1. Donații guvernate de law și donații guvernate de equity	232
3.2. Transfers at law	233
3.2.1. Donații prin întocmirea și remiterea unui deed	233
3.2.1.1. Noțiune, evoluție	233
3.2.1.2. Bunuri care pot fi donate prin deed	234
3.2.2. Donații prin tradițiune (delivery)	235
3.2.2.1. Noțiune, evoluție, condiții	235
3.2.2.2. Traditio longa manu și traditio brevi manu în common law	236
3.3. Donații guvernate de equity	236
3.3.1. Trusts	237
3.3.1.1. Noțiune și modalități de a dona printr-un trust	237
3.3.1.2. Condiții de validitate	237
3.3.2. Estoppel doctrine	238
3.3.2.1. Promissory estoppel	238
3.3.2.2. Equitable estoppel	239
CONCLUZII	241
BIBLIOGRAFIE	247